

Súd: Okresný súd Trenčín
Spisová značka: 14C/46/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3122200605
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milina Jánošková
ECLI: ECLI:SK:OSTN:2022:3122200605.1

Uznesenie

Okresný súd Trenčín v spore žalobcu: P. D., narodený XX.X.XXXX, občan SR, trvalým pobytom H., H. H. XXX/X, zastúpený advokátskou kanceláriou Weis & Partners s.r.o., so sídlom v Bratislave, Ivanská cesta 30/B, IČO: 47 234 776, proti žalovanému: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Kutuzovova 8, IČO: 30 845 572, o nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

- I. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia z a m i e t a .
- II. Žalovanému náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

1. Žalobca sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia podaným Okresnému súdu Trenčín dňa 25. januára 2022 a postúpeným Krajským súdom v Trenčíne dňa 3.8.2022 na základe právoplatného uznesenia Najvyššieho súdu SR č.k. 1Skomp/31/2022 zo dňa 23.6.2022 domáhal, aby súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým žalovanému (i) zakáže vyžadovať od žalobcu podrobenie sa očkovaniu proti ochoreniu COVID-19,(ii) zakáže vydať akt prikazujúci žalobcovi podrobiť sa očkovaniu proti COVID-19, (iii) zakáže vyžadovať od žalobcu preukázanie sa dokladom o podrobení sa očkovaniu proti ochoreniu COVID-19, (iv) uloží povinnosť zdržať sa uloženia sankcie voči žalobcovi z dôvodu jeho nepodrobenia sa očkovaniu proti ochoreniu COVID-19 a (v) zakáže diskriminovať žalobcu z dôvodu jeho nepodrobenia sa očkovaniu proti ochoreniu COVID-19.

2. Svoj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odôvodnil tým, že vedúci hygienik Ministerstva obrany Slovenskej republiky (ďalej len "vedúci hygienik ministerstva obrany") vydal 17. septembra 2021 opatrenie k očkovaniu v rezorte obrany č. N.-XX-XXX/XXXX, ktoré nadobudlo účinnosť 20. septembra 2021.

2.1. V nadväznosti naň vydal náčelník Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky (ďalej len "náčelník generálneho štábu") nariadenie z 28. októbra 2021 č. N.-XXX/XXXX, ktorým určil spôsob realizácie predmetného opatrenia vedúceho hygienika ministerstva obrany tak, že o. i. nariadil očkovanie proti ochoreniu COVID-19 (i) profesionálnym vojakom vyslaným na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky, (ii) profesionálnym vojakom zaradeným do deklarovanych príspevkov ozbrojených síl Slovenskej republiky pre NATO a EÚ s dobou pohotovosti do 60 dní od nasadenia, (iii) profesionálnym vojakom vyslaným na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky na zahraničnú služobnú cestu a (iv) zamestnancom rezortu obrany, ktorí sú vysielaní na zahraničnú služobnú cestu, a to tak, aby sa očkovanie týchto vojakov a zamestnancov rezortu obrany uskutočnilo najneskôr 50 dní pred ich vyslaním.

2.2. Predmetné nariadenie náčelníka generálneho štábu bolo upravené jeho Doplnkom č. 1 z 22.novembra 2021 (prijatým pod č. N.-XXX-X/XXXX), ktorým došlo k zmene termínu uskutočnenia vakcinácie proti ochoreniu COVID-19 tak, že kompletná vakcinácia uvedených skupín profesionálnych

vojakov sa má vykonať najneskôr do 60 dní od účinnosti nariadenia náčelníka generálneho štábu teda do 27. decembra 2021. Týmto doplnkom bolo predmetné nariadenie náčelníka generálneho štábu doplnené o sankciu, v zmysle ktorej má byť v prípade nesplnenia uvedenej povinnosti profesionálnemu vojakovi (s výnimkou vojaka, ktorý sa preukáže, že prekonal ochorenie COVID-19 a je v ochrannej 90-dňovej lehote od jeho prekonania) uložené disciplinárne opatrenie zníženia služobného platu podľa § 139 ods. 1 písm. b/ zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov (ďalej len "zákon č. 281/2015 Z. z.").

2.3. Predmetné nariadenie náčelníka generálneho štábu bolo opätovne upravené jeho Doplnkom č. 2 z 29. novembra 2021 (prijatým pod č. N.-XXX-X/XXXX), ktorým bolo doplnené o zákaz vysielat' na zahraničné služobné cesty profesionálnych vojakov a zamestnancov rezortu obrany, ktorí nie sú plne zaočkovaní proti ochoreniu COVID-19.

3. Vedúci hygienik ministerstva obrany vydal 21. decembra 2021 nové opatrenie k očkovaniu v rezorte obrany č. N.-XX-XXX/XXXX v znení jeho zmeny vykonanej opatrením z 30. decembra 2021 č. N.-XX-XXX/XXXX (ktorým bolo zrušené dovtedy platné opatrenie zo 17. septembra 2021), ktorým nariadil vykonať očkovanie profesionálnych vojakov, jeho kontrolu, hlásenie o jeho vykonaní a ďalšie s tým spojené úlohy.

3.1. V nadväznosti naň náčelník generálneho štábu vydal v januári 2022 Doplnok č. 3 k nariadeniu z 28. októbra 2021 č. N.-X/XXXX, ktorým došlo k zmene definície osôb podliehajúcim očkovaniu proti ochoreniu COVID-19 tak, že sa vzťahuje na (i) profesionálnych vojakov plniacich úlohy podľa § 106 ods. 1 písm. a/ až i/ zákona č. 281/2005 Z. z. a ďalších výcvikov podľa tohto zákona, (ii) profesionálnych vojakov vyslaných na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky podľa ustanovení § 77 zákona č. 281/2015 Z. z., (iii) profesionálnych vojakov zaradených do deklarovaných príspevkov ozbrojených síl republiky pre NATO a EÚ s určenou dobou pohotovosti k nasadeniu, (iv) profesionálnych vojakov vyslaných na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky na zahraničnú služobnú cestu podľa § 113 ods. 2 zákona č. 281/2015 Z. z. a (v) zamestnancov rezortu obrany, ktorí sú vysielaní na zahraničnú služobnú cestu. Kompletná vakcinácia týchto osôb mala byť ukončená najneskôr do 60 dní od nadobudnutia účinnosti tohto doplnku. Náčelník generálneho štábu týmto doplnkom zároveň nahradil dovtedajší zákaz o vysielaní na zahraničné cesty tak, že tento zákaz sa vzťahuje na profesionálnych vojakov a zamestnancov rezortu obrany, ktorí nie sú plne očkovaní/preočkovaní proti ochoreniu COVID-19.

3.2. Predmetné nariadenie náčelníka generálneho štábu bolo upravené jeho Doplnkom č. 4 z 20. januára 2022 (prijatým pod č. X.-X-XX/XXXX-PravO), ktorým došlo de facto k úplnému nahradeniu dovtedajšieho znenia predmetného nariadenia s výnimkou určených lehôt, a to novým znením, v zmysle ktorého sa nariaďuje kompletná vakcinácia proti ochoreniu COVID-19 v prípade nutnosti a epidemiologickej situácie v danom mieste všetkým vyššie uvedeným kategóriám profesionálnych vojakov a zamestnancov rezortu podľa Doplnku č. 3, a to v lehote najneskôr do 60 dní od nadobudnutia účinnosti predmetného nariadenia, t. j. najneskôr do 27. decembra 2021.

3.3. Zabezpečenie vykonania predmetného nariadenia náčelníka generálneho štábu v znení jeho doplnkov bolo uložené veliteľom, náčelníkom a riaditeľom na všetkých stupňoch velenia ozbrojených síl Slovenskej republiky, preto veliteľ Úradu logistického zabezpečenia ozbrojených síl Slovenskej republiky vydal nariadenie z 25. novembra 2021 č. W.-XX-XXX/XXXX a veliteľ 4. pluku logistiky J. vydal nariadenie zo 4. januára 2022 č. 4. plog-XX/XXXX.

3.4. Podľa názoru žalobcu po zrušení pôvodného opatrenia vedúceho hygienika ministerstva obrany zo 17. septembra 2021 č. N.-XX-XX/XXXX novoprijatým opatrením z 21. decembra 2021 č. N.-XX-XXX/XXXX už nebolo možné doplnkami č. 3 a 4 zmeniť predmetné nariadenie náčelníka generálneho štábu z 28. októbra 2021, ktoré bolo prijaté práve kvôli realizácii pôvodného opatrenia vedúceho hygienika ministerstva obrany zo 17. septembra 2021, ale bolo nevyhnutné vydať nové nariadenie namiesto vydávania doplnkov k pôvodnému nariadeniu, ktoré realizovalo už neexistujúce opatrenie vedúceho hygienika ministerstva obrany. Uvedené platí aj vo vzťahu k predmetným nariadeniam veliteľa Úradu logistického zabezpečenia ozbrojených síl Slovenskej republiky a veliteľa 4. pluku logistiky Trenčín. Kvôli týmto vadám v rámci procesu normotvorby (prijímania vojenských nariadení) mal za to, že sa naňho povinnosť očkovania proti ochoreniu COVID-19 nemôže vzťahovať.

4. Podľa názoru žalobcu však nemožno trvať na povinnom očkovaní dotknutej kategórie profesionálnych vojakov nielen z "procesných" dôvodov, ale ani z "vecných" (materiálnych) dôvodov.

4.1. K povinnému očkovaníu proti ochoreniu COVID-19 na území Slovenskej republiky uviedol, že takúto možnosť jeho zavedenia čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky pripúšťa. V súčasnosti sú záväzne určené niektoré ochorenia, proti ktorým je očkovanie povinné, vyhláškou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z., avšak ochorenie COVID-19 medzi ne aktuálne nepatrí. Bez zmeny tejto vyhlášky je povinné očkovanie proti iným ochoreniam (vrátane ochorenia COVID-19) možné určiť iba osobám "v profesionálnom riziku nákazy" (porov. § 8 ods. 7 tejto vyhlášky), pričom takéto povinné očkovanie a okruh osôb, na ktoré sa má vzťahovať, je kompetentný určiť iba regionálny úrad verejného zdravotníctva. Mimoriadne povinné očkovanie zasa môže nariadiť iba Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, avšak len v prípade mimoriadnej epidemiologickej udalosti. Z uvedeného vyplýva, že povinné očkovanie proti ochoreniu COVID-19 by bolo možné nariadiť iným osobám ako osobám v profesionálnom riziku nákazy len v prípade zmeny predmetnej vyhlášky, ktorú môže prijať len jej samotný normotvorca (autor), ktorým je Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, a nie vedúci hygienik ministerstva obrany. Inými slovami, vedúci hygienik ministerstva obrany nie je oprávnený nariadiť všeobecné povinné očkovanie nad rámec existujúcej právnej úpravy.

4.2. Na druhej strane ale profesionálny vojak je v zmysle § 134 ods. 1 písm. p/ zákona č. 281/2015 Z. z. povinný podrobiť sa aj nepovinnému očkovaníu na základe príkazu nadriadeného na podrobenie sa takémuto očkovaníu, ktoré sa tým de facto stáva voči nemu povinné. Vedúci hygienik ministerstva obrany teda môže v zmysle uvedeného nariadiť povinné očkovanie profesionálnych vojakov aj nad rámec existujúcej úpravy, avšak akékoľvek povinné očkovanie sa môže uskutočniť výlučne iba očkovacími látkami schválenými na ich použitie Slovenskou republikou alebo Európskou liekovou agentúrou (EMA). Za takéto schválenie ale nemožno považovať len dočasné schválenie vakcíny na núdzové použitie (tzv. emergency use authorisation), pričom žiadna z doterajších dočasne schválených vakcín neprešla testovacou fázou a Slovenská republika ani agentúra EMA jej neudelila trvalé povolenie na jej použitie. Kým sa tak nestane, podľa názoru žalobcu nebude možné nariadiť nimi povinné očkovanie pre žiadnu skupinu osôb nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky, a to ani v prípade existencie materiálnych dôvodov pre zavedenie povinného očkovania akejkoľvek skupine osôb, bez ohľadu na prípadný prísľub štátu na odškodnenie osôb zasiahnutých nepriaznivými vedľajšími účinkami vakcíny, pretože v testovacej fáze vakcíny nie je možné jednoznačne určiť, aké dôsledky bude mať jej aplikácia na ľudské zdravie. V testovacej fáze je možné aplikovať vakcínu iba za odmenu, a to na základe informovaného súhlasu osoby participujúcej na s tým spojenom biomedicínskom výskume, avšak aplikácia takejto vakcíny nemôže byť za žiadnych okolností v testovacej fáze povinná a nikoho (ani profesionálneho vojaka) nemožno bez jeho súhlasu nútiť k tomu, aby sa stal súčasťou biomedicínskeho výskumu.

5. Ďalej žalobca poukázal tiež na absenciu materiálnych dôvodov pre zavedenie povinného očkovania a pre obmedzenie základných práv a slobôd nezaočkovaných osôb.

5.1. Materiálne dôvody pre obmedzovanie základných práv a slobôd, napríklad aj v podobe nariadenia povinného očkovania, spočívajú v skutočnosti, že došlo alebo bezprostredne hrozí, že dôjde k ohrozeniu života a zdravia osôb, pričom situáciu nie je možné vyriešiť miernejším spôsobom (a samozrejme za predpokladu, že prijaté obmedzenia sú spôsobilé zmierniť ohrozenie života a zdravia osôb). K predmetným materiálnym dôvodom sa následne logicky pridávajú ďalšie materiálne dôvody preukazujúce dôvodnosť obmedzenia konkrétnych základných práv a slobôd počas trvania ohrozenia života a zdravia osôb. Rovnako ani iné práva a slobody nie je možné obmedzovať bez existencie materiálnych dôvodov na takýto postup (a samozrejme za súčasného splnenia formálnych podmienok pre ich obmedzenie).

5.2. Vo vzťahu k uvedenému žalobca uviedol, že kompetentné orgány verejnej moci k dnešnému dňu nepoznajú skutočný stav situácie v Slovenskej republike v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19. Podľa žalobcu o tom svedčí fakt, že všetky štatistiky Slovenskej republiky ohľadom predmetného ochorenia sú vypracovávané na základe výsledkov testovania populácie RT-PCR testami, pričom kompetentné orgány štátnej správy nemajú informácie o parametroch uvedených testov. Viaceré lekárske štúdie totižto upozorňujú na nevhodnosť RT-PCR testov a antigénových testov na zisťovanie prítomnosti ochorenia COVID-19 u testovaného a potenciálnej možnosti prenosu tohto ochorenia na ďalšie osoby, pretože tieto testy od začiatku detegujú okrem COVID-19 množstvo ďalších látok, ktoré

sa môžu nachádzať v tele testovaného, avšak nemajú s ochorením COVID-19 nič spoločné, čoho výsledkom je najmä falošná pozitivita či negativita testovaných jedincov. Nevhodnosť PCR testov na zisťovanie prítomnosti ochorenia COVID-19 konštatoval aj Viedenský správny súd rozhodnutím z 24. marca 2021 sp. zn. N.-XXX/XXX/XXXX/XXXX-X, v dôsledku čoho dôvody pre nariadený zákaz vychádzania stojí na nesprávnom základe. Obdobný postoj spochybňujúci spoľahlivosť RT-PCR testov zaujal aj lisabonský odvolací súd vo svojom rozhodnutí, z ktorého tiež vyplýva, že testovanie nemožno nariadiť žiadnym normatívnym spôsobom, pretože ide o úkon, ktorý je vo výlučnej kompetencii lekára, ktorý je jediný oprávnený vydať lekársky predpis či vykonať lekársku diagnózu a za ktorých vykonanie nesie výlučnú zodpovednosť, a preto by sa vždy mal snažiť o získanie informovaného súhlasu pacienta.

5.3. Na základe uvedeného žalobca zastáva názor, že ak kompetentné orgány štátnej správy pri posudzovaní existencie hrozby ohrozenia života a zdravia osôb v súvislosti s ochorením COVID-19 vychádzajú zo štatistík vypracovaných na základe výsledkov testovania nevhodnými testami, potom tieto výsledky a štatistiky nemôžu byť vhodnými podkladmi pre rozhodovanie orgánov verejnej moci vo vzťahu k otázke zavedenia povinného očkovania či k prijímaniu rozhodnutí obmedzujúcich základné práva a slobody, pretože neodzrkadľujú reálny stav situácie ochorenia COVID-19 v Slovenskej republike. V nadväznosti na uvedené taktiež poukázal na diskriminačný (a teda protiprávny) charakter vymáhania plnenia povinností, pre ukladanie ktorých chýba materiálny základ.

6.1. Žalobca s odkazom na charakter základných ľudských práv a slobôd ako absolútne neodňateľných, nescudziteľných, nepremičateľných a nezrušiteľných hodnôt uviedol, že aj prezumpcia legálnosti právneho aktu musí mať logické hranice. V prípade nečinnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky alebo v prípade zjavného zásahu právneho aktu do základných ústavných princípov či do medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky (do pokojného stavu) nie je možné absurdne trvať na prezumpcii legálnosti právneho aktu až do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o jeho súlade s právnymi aktmi vyššej právnej sily. Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky pritom musí byť bezprostredné, rovnako ako návrh na preskúmanie súladu rozporuplného predpisu s právnymi aktmi vyššej právnej sily. V opačnom prípade by bol narušený princíp právnej istoty vo vzťah k najvyšším právnym normám na úkor právnych noriem nižšej právnej sily, čo je zjavný nezmysel, najmä pri aktuálne obmedzených možnostiach ochrany obyvateľstva voči právnym predpisom, ktoré sú v rozpore s právnym predpisom vyššej právnej sily.

6.2. Vo vzťahu k uvedenému odkázal na Dohovor o ľudských právach a biomedicíne, z ktorého vyplýva, že záujmy jednotlivca sa v tejto oblasti právnej úpravy nikdy nesmú podrobovať tzv. verejnému záujmu. Zásah do oblasti zdravia sa totižto môže vykonať iba vtedy, ak osoba, ktorej sa týka, bola primerane informovaná o účele, povahe, následkoch a rizikách zásahu a so zásahom dobrovoľne vyjadril súhlas. Bez informovaného súhlasu teda nie je možné nariadiť obyvateľstvu alebo jeho časti povinné očkovanie, hromadne ho nútiť absolvovať test na ochorenie COVID-19, nosiť prekrytie horných dýchacích ciest, dodržiavať karanténu a pod. Tieto povinnosti by bolo možné uložiť len jednotlivo osobám, u ktorých na to vznikol dôvod, t. j. došlo k ich nákaze alebo prejavujú symptómy ochorenia. Osobu nevykazujúcu symptómy ochorenia ale nie je možné nútiť absolvovať test na ochorenie COVID-19 či nosiť prekrytie horných dýchacích ciest. A takisto, osobu nenakazenú ochorením nemožno nútiť absolvovať karanténu či inak obmedzovať jej slobodu pohybu a pobytu. Vzhľadom na uvedené žalobca má za to, že všeobecnú povinnosť vakcinácie, či povinnú vakcináciu určitej skupiny obyvateľstva, môže Slovenská republika určiť iba zákonom, a to iba očkovačou látkou schválenou agentúrou EMA na jej trvalé použitie.

7. Napokon žalobca dôvodil diskriminačný charakter rozlišovania medzi očkovanými a neočkovanými osobami proti ochoreniu COVID-19 v podobe zvýhodňovania jednej skupiny pred druhou. Zabrániť takejto priamej či nepriamej diskriminácii si kladie za cieľ i nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/953 zo 14. júna 2021. Pokiaľ predmetné nariadenie náčelníka generálneho štábu v znení jeho doplnku č. 3 predpokladá sankcionovanie určitej zafinancovanej skupiny osôb v prípade, ak sa odmietnu podrobiť povinnému očkovaniu proti ochoreniu COVID-19, ide zjavne o diskriminačné konanie štátu, keďže v zmysle dostupných vedeckých štúdií (na ktoré poukázal) či samotných vyjadrení slovenských štátnych orgánov aj očkované osoby sa môžu ochorením COVID-19 nakaziť a toto ochorenie šíriť, pričom samy nemusia vykazovať žiadne jeho klinické príznaky. Naopak, u neočkovaných osôb je podľa vyjadrenia týchto vedcov a štátnych orgánov pravdepodobnosť asymptomatického šírenia ochorenia COVID-19 blížiac sa k nule. Zo strany štátu preto nie je dôvodné pristúpiť k sankcionovaniu týchto osôb v prípade, ak sa odmietnu podrobiť povinnému očkovaniu, pričom takýto postup predstavuje

diskriminačné a v tom dôsledku i protiprávne konanie v rozpore s platným právom Európskej únie, ktorým je Slovenská republika viazaná.

8. Záverom žalobca zhrnul, že viacerí vedci poukazujú na možné negatívne dôsledky očkovania proti ochoreniu COVID-19, ktorými môže byť spôsobenie ďalších ochorení, a takisto na skutočnosť, že najspôľahlivejšou ochranou proti vzniku ochorenia je skutočná prirodzená imunita a nie vakcinačná imunita. Navyše, podľa Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne a ďalších právnych predpisov medzinárodného verejného práva a Európskej únie sa vakcíny majú podávať iba v prípade, ak neexistuje žiaden iný účinný spôsob liečby, pričom dnes už existuje schválená liečba ochorenia COVID-19 prostredníctvom tzv. monoklonálnych protilátok. A takisto, ako sa v poslednom čase ukazuje, vakcinácia je pravdepodobne zbytočná v prípade mutujúcich vírusov, pričom v prípade najnovšej mutácie vírusu SARS-CoV-2, tzv. omikron, je potvrdená jej neúčinnosť. Zároveň poukázal, že v ostatných štátoch (napr. USA) sa od povinného očkovania zamestnancov proti ochoreniu COVID-19 upúšťa a realizuje sa len na báze dobrovoľnosti a zákaze diskriminácie neočkovaných osôb.

9. Keďže je z uvedeného zrejme, že za účelom realizácie vyššie uvedených opatrení vedúceho hygienika ministerstva obrany bude v najbližších dňoch vydaný rozkaz žalobcovi prikazujúci podrobiť sa očkovaniu proti ochoreniu COVID-19, žalobca má za to, že je tu potreba neodkladnej úpravy pomerov medzi stranami sporu.

10. Súd sa v konaní oboznámil so všetkými žalobcom predloženými listinnými dôkazmi na osvedčenie jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, a to s opatreniami vedúceho hygienika ministerstva obrany zo 17. septembra 2021 č. N.-XX-XXX/XXXX, z 21. decembra 2021 č. N.-XX-XXX/XXXX a z 30. decembra 2021 č. VÚHE-XX-XXX/XXXX, nariadením náčelníka generálneho štábu z 28. októbra 2021 č. N.-XXX/XXXX na realizáciu opatrenia vedúceho hygienika ministerstva obrany zo 17. septembra 2021 a jeho doplnkov č. 1 až 4, nariadením veliteľa Úradu logistického zabezpečenia ozbrojených síl Slovenskej republiky z 25. novembra 2021 č. W.-XX-XXX/XXXX, nariadením veliteľa 4. pluku logistiky J. zo 4. januára 2022 č. 4. plog-XX/XXXX, článkom doc. JUDr. Jána Drginca, Dr.Sc. "Čo dal a vzal rok 2020 právneho štátu na Slovensku", odborným stanoviskom spolku RESETHEUS z.s. o problematike testovania SARS-CoV-2, vyslaním profesionálnych vojakov/zamestnancov do krátkodobých odborných kurzov z 30. decembra 2021 a ostatným obsahom spisu.

11.1. Podľa § 324 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len "CSP") pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

11.2. Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

11.3. Podľa § 325 ods. 2 písm. d/ CSP neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala.

11.4. Podľa § 326 ods. 1 CSP v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejme, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha.

12. Civilnoprávne súdy v zmysle čl. 1 CSP a § 3 CSP prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

13. Civilnoprávne súdy môžu v rámci civilného sporového konania (civilného procesu) poskytnúť ochranu ohrozeným alebo porušeným subjektívnym právam aj formou neodkladného opatrenia.

13.1. Neodkladné opatrenie možno v zmysle § 325 ods. 1 CSP nariadiť iba z dvoch dôvodov, a to z dôvodu, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery medzi stranami, alebo z dôvodu, ak je obava z ohrozenia výkonu exekúcie. Základným predpokladom pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa žiada bezodkladne upraviť pomery medzi stranami, je existencia potreby úpravy pomerov medzi

stranami a naliehavosť situácie vyžadujúca si ich úpravu, teda že bez okamžitej úpravy týchto pomerov prostredníctvom súdneho zásahu by bolo právo navrhovateľa neodkladného opatrenia ohrozené alebo porušené.

13.2. Navrhovateľ neodkladného opatrenia musí mať na nariadení neodkladného opatrenia právny záujem. To znamená, že musí na základe právne významných skutočností (a nie napr. na základe morálnych záujmov) osvedčiť, že pomery medzi stranami si vyžadujú úpravu a že táto úprava je bezodkladne potrebná, t. j. že medzi stranami nastal taký stav vzťahov, ktorý neznesie odklad.

13.3. Pre nariadenie neodkladného opatrenia je rovnako relevantné, či ním možno objektívne dosiahnuť ochranu, ktorej sa navrhovateľ domáha (princíp efektívnosti neodkladného opatrenia) a či jeho právne účinky neobmedzia povinnú osobu neprimeraným spôsobom a nad nevyhnutný rozsah tak, že by malo za následok reálne znemožnenie ochrany jej oprávnených záujmov (princíp proporcionality neodkladného opatrenia).

14. V rozhodovanom spore bolo najskôr potrebné si ustáliť, či jednotlivé navrhované zákazy a povinnosti, ktoré žiada žalobca uložiť žalovanému, majú vôbec súkromnoprávny charakter a či svojím charakterom neprípustne nepresahujú do úpravy takého právneho vzťahu, ktorý spadá už do oblasti verejného práva.

15. Služobný pomer medzi profesionálnym vojakom v štátnej službe a štátom, upravený osobitným zákonom č. 281/2015 Z. z., je charakteristický silnejším prvkom podriadenosti profesionálneho vojaka (ako osoby vykonávajúcej štátnu službu) než pri iných druhoch štátnej služby, prípadne pracovných pomeroch podľa Zákonníka práce.

16. Jednou zo základných povinností profesionálneho vojaka, prostredníctvom ktorej sa prvok jeho podriadenosti aj realizuje, je dodržiavanie služobnej disciplíny. Ide o povinnosť profesionálneho vojaka danú zákonom (§ 134 ods. 1 písm. a/ zákonom č. 281/2015 Z. z.), ktorej sa profesionálny vojak nemôže žiadnym spôsobom zbaviť. Pod služobnou disciplínou profesionálneho vojaka sa, okrem povinnosti dodržiavať Ústavu Slovenskej republiky, ústavné zákony, právne záväzné akty Európskej únie, zákony, ostatné všeobecne záväzné právne predpisy a vojenskú prísahu, rozumie aj povinnosť profesionálneho vojaka dodržiavať vojenské rozkazy, nariadenia, príkazy a pokyny veliteľov, pričom práve prostredníctvom týchto vojenských rozkazov, nariadení, príkazov a pokynov veliteľov sa pretavuje do praxe silný prvok podriadenosti profesionálneho vojaka. Samozrejme, ani povinnosť profesionálneho vojaka dodržiavať vojenské rozkazy, nariadenia, príkazy a pokyny svojich veliteľov nie je absolútna. Ak sa totiž profesionálny vojak domnieva, že vojenský rozkaz, nariadenie, príkaz či pokyn veliteľa je v rozpore so Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi či ďalšími právnymi predpismi, je povinný na tento rozpor upozorniť veliteľa (porov. § 132 ods. 3 zákona č. 281/2015 Z. z.). Ak veliteľ aj napriek upozorneniu profesionálneho vojaka na splnení vojenského rozkazu, nariadenia, príkazu alebo pokynu trvá, profesionálny vojak je povinný po písomnom potvrdení veliteľa aj takýto vojenský rozkaz, nariadenie, príkaz alebo pokyn veliteľa splniť, hoci sa profesionálny vojak naďalej môže domnievať, že je rozporný so všeobecne záväznými právnymi predpismi, či inými vojenskými, služobnými alebo internými predpismi (porov. § 132 ods. 4 zákona č. 281/2015 Z. z.). Opäť ani táto povinnosť profesionálneho vojaka nie je absolútna a splnenie takéhoto vojenského rozkazu, nariadenia, príkazu či pokynu je povinný odoprieť, avšak len v tom prípade, ak by jeho splnením spáchal trestný čin alebo priestupok. Vtedy profesionálny vojak uvedenú skutočnosť oznámi najbližšie nadriadenému veliteľovi, ktorý takýto vojenský rozkaz, nariadenie, príkaz či pokyn vydal (porov. § 132 ods. 5 zákona č. 281/2015 Z. z.).

17.1. V danom prípade nebolo sporné, že vedúci hygienik ministerstva obrany ako osoba riadiaca a zodpovedajúca za Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (žalovanú) na úseku verejného zdravotníctva [§ 3 ods. 1 písm. d/ a ods. 2 písm. b/ zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia (ďalej len "zákon č. 355/2007 Z. z.") má právomoc vydať na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení opatrenie o osobitnom a mimoriadnom očkovaní, očkovaní pri úrazoch, poraneniach a nehojajúcich sa ranách, očkovaní pred cestou do zahraničia alebo očkovaní osobitných skupín obyvateľstva (§ 12 ods. 2 písm. d/ zákona č. 355/2007 Z. z.). Vedúci hygienik ministerstva obrany v rámci svojej právomoci takéto opatrenie vydal 17. septembra 2021 a následne 21. decembra 2021, ktorým nariadil vykonať očkovanie profesionálnych vojakov proti ochoreniu COVID-19. Na realizáciu tohto opatrenia vydal náčelník generálneho štábu nariadenie, ktoré v znení neskorších doplnkov ukladalo profesionálnym vojakom zadefinovaných kategórií podrobiť sa tomuto očkovaniu. To znamená,

že predmetné nariadenie náčelníka generálneho štábu predstavovalo nariadenie veliteľa, ktoré sú profesionálni vojaci, vrátane ostatných podriadených veliteľov, náčelníkov a riaditeľov (ktorým bolo toto nariadenie adresované), podľa § 132 ods. 1 zákona č. 281/2015 Z. z. povinní dodržať.

17.2. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že ide o zákonnú povinnosť každého profesionálneho vojaka, ktorej môže byť tento profesionálny vojak zbavený len zákonom predpokladaným spôsobom podľa § 132 ods. 2 až 5 zákona č. 281/2015 Z. z. Navyše úloha, ktorá je predmetom nariadenia náčelníka generálneho štábu, nadväzuje na ďalšiu zákonom uloženú povinnosť profesionálnym vojakom, a to povinnosť podrobiť sa očkovaniu a ďalším profylaktickým opatreniam, ktoré súvisia s výkonom štátnej služby (porov. § 134 ods. 1 písm. p/ bod 2 zákona č. 281/2015 Z. z.). Inak povedané, nedodržaním predmetného nariadenia náčelníka generálneho štábu sa profesionálny vojak dopustí porušenia povinnosti dodržiavať služobnú disciplínu podľa § 134 ods. 1 písm. a/ zákona č. 281/2015 Z. z. (t. j. nedodržanie nariadenia veliteľa), ako aj porušenia povinnosti podrobiť sa očkovaniu podľa § 134 ods. 1 písm. p/ bodu 2 zákona č. 281/2015 Z. z.

17.3. V prípade zavineného porušenia alebo nesplnenia akýchkoľvek základných povinností profesionálneho vojaka (vrátane vyššie uvedených povinností), za splnenia podmienky, že takéto porušenie alebo nesplnenie nemá znaky trestného činu alebo priestupku, podlieha profesionálny vojak disciplinárnej právomoci, ktorú má voči nemu veliteľ. Ide o samostatný zákonom upravený procesný postup (tzv. disciplinárne konanie), ktorým sa realizuje nadriadenosť veliteľa k profesionálnemu vojakovi na mocenskej úrovni (t. j. na úrovni orgánu verejnej moci), výsledkom ktorého môže byť uloženie disciplinárneho opatrenia, proti ktorému môže profesionálny vojak podať odvolanie, resp. proti rozhodnutiu odvolacieho orgánu o odvolaní správnu žalobu ako osobitný prostriedok právnej ochrany proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy (porov. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 176/2011).

18. Žalobca sa však namiesto vyššie uvedených a zákonom predpokladaných spôsobov ochrany jeho práv domáhal ochrany svojich práv formou neodkladného opatrenia v civilnom sporovom konaní, čo konajúci civilný súd považoval už len vo svojej podstate za neprípustné. Ak by žalobcovi poskytol ním požadovanú súdnu ochranu (t. j. zákaz podrobiť sa očkovaniu, zákaz vydania aktu prikazujúci podrobiť sa očkovaniu, zákaz vyžadovať preukázanie sa dokladom o podrobení sa očkovaniu, zdržanie sa uloženia sankcie z dôvodu nepodrobenia sa očkovaniu a zákaz diskriminácie z dôvodu nepodrobenia sa očkovaniu), svojím rozhodnutím by poprel zákonom stanovené povinnosti profesionálneho vojaka dodržiavať nariadenia veliteľa (ako súčasť dodržiavania služobnej disciplíny) a podrobiť sa povinnému očkovaniu podľa § 134 ods. 1 písm. p/ bodu 2 zákona č. 281/2015 Z. z., a zároveň by odoprel veliteľovi zákonom zverenú oprávnenie na vydanie vojenského rozkazu, nariadenia, pokynu alebo príkazu profesionálnemu vojakovi (ktorým sa podľa § 7 zákona č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky realizujú a zabezpečujú plnenia úloh ozbrojených síl Slovenskej republiky), ako aj zákonom zverenú disciplinárnu právomoc voči profesionálnemu vojakovi.

19.1. Inak povedané, povinnosť profesionálneho vojaka podrobiť sa očkovaniu a ďalším profylaktickým opatreniam, ktoré súvisia s výkonom štátnej služby, je v zmysle § 134 ods. 1 písm. p/ bod 2 zákona č. 281/2015 Z. z. jeho základnou zákonnou povinnosťou. Veliteľ teda má oprávnenie vojenský rozkaz, nariadenie, príkaz alebo pokyn s takýmto obsahom vydať. S ohľadom na to, že zákonodarca určil takýto druh rozkazu ako legálny, nemôže civilný súd v civilnoprávnom spore vydať také rozhodnutie, ktorého obsahom by sa dosiahol výsledok contra legem, teda rozhodnutie v priamom rozpore s jasným a jednoznačným ustanovením právnej normy obsiahnutej v zákone. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že ani samotný žalobca nespochybňuje, že povinnosť podrobiť sa očkovaniu proti ochoreniu COVID-19 vo všeobecnosti nie je protiprávna, avšak dodáva k tomu, že muselo by ísť o očkovanie výlučne len takou vakcínou, ktorá je kompetentnými orgánmi schválená na jej trvalé použitie, a nielen dočasné použitie, tak ako je tomu doposiaľ. Otázka posúdenia, či povinnosť podrobiť sa očkovaniu vakcínou schválenou len na dočasné použitie je vo vzťahu k všetkým rozhodným známym okolnostiam opodstatnená a či ju možno spravodlivo vyžadovať, podľa názoru súdu nemôže byť predmetom individuálneho civilnoprávneho sporového konania, ktorého výsledok je záväzný iba medzi stranami sporu, pretože zjavne presahuje súkromnoprávny rámec súdneho prieskumu odvíjajúci sa od čl. 1 a § 3 CSP. Civilný súd by teda nemal vyhodnocovať správnosť a zákonnosť vojenského rozkazu, nariadenia, príkazu či pokynu, pretože na to sú iné kompetentné orgány. Aj rozhodnutia viedenského a lisabonského súdu, na ktoré žalobca odkazuje, nie sú rozhodnutiami všeobecného civilného súdu,

ale súdu správneho (k tomu porov. aj žalobcom citovaný obsah rozhodnutia lisabonského odvolacieho súdu, ktorý sa zaoberal odvolaním regionálneho úradu zdravotníctva, čiže správneho orgánu).

19.2. Uvedené obdobie platí aj vo vzťahu k navrhovanému zákazu vydať akt prikazujúci žalobcovi podrobiť sa očkovaniu proti ochoreniu COVID-19. Pokiaľ má veliteľ právomoc vydať vojenský rozkaz, nariadenie, príkaz či pokyn s obsahom v zmysle § 134 ods. 1 písm. p/ bod 2 zákona č. 281/2015 Z. z., civilnoprávny súd v rámci civilného sporového konania, ktoré je charakteristické individuálnou právnou záväznosťou rozhodnutia medzi stranami, nemôže túto zákonom (predpisom verejného práva) zverenú právomoc veliteľovi zužovať, odnímať či inak do nej zasahovať. Konajúci súd považuje takýto zásah sám osebe za neprípustný a presahujúci právomoc civilnoprávneho súdu, ktoré sú povolané rozhodovať len o súkromnoprávných sporoch a veciach.

19.3. Výklad z predošlého odseku sa vzťahuje aj k oprávneniu iniciovať disciplinárne konanie, ktorého výsledkom môže byť uloženie zákonom predpokladanej sankcie. Podľa § 137 ods. 1 zákona č. 281/2015 Z. z. profesionálny vojak počas výkonu štátnej služby podlieha disciplinárnej právomoci podľa tohto zákona, pričom disciplinárnu právomoc voči profesionálnemu vojakovi má veliteľ. Pokiaľ by civilný súd zakázal veliteľovi profesionálneho vojaka vykonávať svoju disciplinárnu právomoc, vážne by tým zasiahol do ich vzájomného vzťahu nadriadenosti a podriadenosti a de facto by tým contra legem odňal veliteľovi právomoc profesionálneho disciplinárne stíhať. Uloženú sankciu, ktorá je výsledkom riadneho disciplinárneho konania, v ktorom má disciplinárne stíhaný profesionálny vojak právo na riadne zistenie skutočného stavu a má právo sa v ňom efektívne brániť, nemožno považovať za diskrimináciu. Disciplinárne konanie (vrátane opravného disciplinárneho konania) má byť tým konaním, v ktorom je priestor na vyhodnotenie, či možno od vojaka zákonne i spravodlivo žiadať, aby sa podrobil očkovaniu aj takou vakcínou, ktorej použitie sa vykonáva len na základe dočasnej licencie, pričom nič nebráni tomuto profesionálnemu vojakovi v prípade vydania vojenského rozkazu ukladajúceho takúto povinnosť žiadať aj o preskúmanie, či sa takýmto rozkazom neoprávnene nezasahuje do jeho základného práva na zdravie, a to Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktorý je nadaný právomocou vyhodnocovať, či boli rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom porušené základné práva a slobody garantované predpismi ústavného práva.

20. Pokiaľ žalobca namietal, že uvedené opatrenie vedúceho hygienika ministerstva obrany a jeho vykonávajúce nariadenie náčelníka generálneho štábu vrátane jeho doplnkov trpia vadami spočívajúcimi v procese ich tvorby (t. j. že malo byť prijaté nové nariadenie a nie doplnky k nariadeniu, ktoré vykonávalo už zrušené opatrenie), konajúci súd uvádza, že ako civilnoprávny súd nemá kompetenciu posudzovať správnosť procesu prijímania týchto aktov. Všeobecný civilný súd nie je oprávnený mimo rámec správneho súdnictva skúmať vecnú správnosť správneho aktu; môže ho preskúmať len so zreteľom na to, či ide o akt nulitný (ničotný). Nulitným aktom je správny akt, vydaný tzv. absolútne vecne nepríslušným správnym orgánom, z ktorého nevznikajú žiadne právne následky, na rozdiel od aktu neplatného, pri ktorom sa uplatní prezumpcia jeho správnosti až do doby zrušenia jeho účinkov (zrušením alebo zmenením) (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 123/2003). Z vyššie uvedených ustanovení vyplýva, že tieto akty (t. j. opatrenie vedúceho hygienika ministerstva obrany a nariadenie náčelníka generálneho štábu) boli prijaté orgánom na to oprávneným, pričom túto skutočnosť žalobca nerozporoval. Pokiaľ teda tieto akty boli prijaté na to zmocneným orgánom v rámci jeho zákonom zverených kompetencií, nemôže ich všeobecný civilný súd vyhodnotiť ako tzv. paakt (nulitný, ničotný akt), a preto námietka žalobcu o tom, že týmito aktami nemôže byť viazaný pre vady spočívajúce v procese tvorby týchto aktov, nemôže v civilnom sporovom konaní s úspechom obstáť.

21. Sumarizujúc uvedené, účelom neodkladného opatrenia je poskytnutie reálnej a efektívnej súdnej ochrany pri bezprostrednom ohrození práva. V danom prípade však poskytnutie súdnej ochrany formou neodkladného opatrenia súd nepovažoval za reálne a ani zákonné, keďže zákon č. 281/2015 Z. z. upravujúci štátnu službu profesionálnych vojakov v prípade nesúhlasu profesionálneho vojaka s nariadeniami veliteľa predpokladá iný spôsob ochrany práv profesionálneho vojaka (ako súd vyššie uviedol - napr. upozornenie veliteľa na rozpor jeho nariadenia s Ústavou Slovenskej republiky či ďalšími právnymi predpismi, resp. odopretie splnenia nariadenia veliteľa, ak by ním profesionálny vojak spáchal trestný čin alebo priestupok), ktorý môže vyústiť do disciplinárneho konania v rámci realizácie disciplinárneho oprávnenia veliteľa (v ktorom je veliteľ povinný zistiť objektívny skutkový stav, umožniť profesionálnemu vojakovi sa vyjadriť a navrhnuť dôkazy, prihliadnuť na povahu previnenia, okolnosti, za

ktorých bolo spáchané, jeho následky, mieru zavinenia a doterajší postoj profesionálneho vojaka), resp. až do poskytnutia súdnej ochrany v rámci správneho súdnictva. Vzhľadom na to, že už len samotný charakter žalobcom požadovanej súdnej ochrany súd považoval za rozporný so zákonom č. 281/2015 Z. z., bolo bezpredmetné skúmať, či boli splnené a osvedčené ďalšie zákonné predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 1 CSP.

22. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností súd návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia ako nedôvodný zamietol (poukaz na obdobné rozhodnutia napr. Okresný súd Bratislava III. sp.zn. 65Cpr/2/2022 zo dňa 1.3.2022, sp.zn. 65Cpr/1/2022 a 60Cpr/2/2022 a 64Cpr/1/2022, Okresný súd Liptovský Mikuláš sp.zn.11C/4/2022) .

23. O trovách konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný mal v konaní plný úspech, preto mu proti neúspešnému žalobcovi vznikol nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Súd však v súlade so zásadou procesnej ekonómie v zmysle čl. 17 CSP náhradu trov konania žalovanému nepriznal (R 72/2018), pretože z obsahu spisu vyplýva, že mu v tomto konaní žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Trenčín. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.